

EVROPSKA CENTRALNA BANKA

BANČNI NADZOR

Vodnik za ocenjevanje prošenj finančnotehnoloških kreditnih institucij za pridobitev licence

BANKENTOEZICHT

September 2017

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDŽĪBA

BANKŪ PRIEŽĪŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLED

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILLSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHL'AD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF SICHT

Kazalo

Predgovor	2
1 Uvod	3
1.1 Ozadje vodnika	3
1.2 Kaj je finteh banka?	3
1.3 Ocenjevanje prošenj finteh bank za pridobitev licence	4
2 Primernost članov upravljalnega organa	6
Okvir 1 Ocenjevanje primernosti članov upravljalnega organa	6
3 Primernost delničarjev	7
Okvir 2 Ocenjevanje primernosti delničarjev	7
4 Organizacijska struktura	9
4.1 Odobravanje kreditnega tveganja in upravljavska struktura	9
Okvir 3 Ocenjevanje kreditnega točkovanja in upravljalne strukture	9
4.2 IT-tveganja	11
Okvir 4 Ocenjevanje IT-tveganj	11
4.3 Zunanje izvajanje, vključno s storitvami v oblaku	12
Okvir 5 Ocenjevanje zunanjega izvajanja	12
4.4 Upravljanje podatkov	13
Okvir 6 Ocenjevanje upravljanja podatkov	13
5 Poslovni načrt	15
Okvir 7 Ocenjevanje poslovnega načrta	15
6 Kapital, likvidnost in solventnost	17
6.1 Ustanovni kapital	17
6.2 Likvidnost	17
Kratice	18

Predgovor

Zaradi tehnoloških inovacij v bančnem sektorju vstopa na finančni trg vse večje število subjektov s finančnotehnološkim poslovnim modelom. To se kaže v čedalje večjem številu prošelj za pridobitev licence za opravljanje bančnih storitev, ki so jih takšni subjekti predložili v odobritev Evropski centralni banki (ECB). Prošnje »finančnotehnoloških (finteh) bank« za pridobitev licence, obravnavane v tem vodniku, zadevajo kreditne institucije, kakor so opredeljene v členu 4(1) uredbe o kapitalskih zahtevah.¹

»Finteh« je krovni termin, ki zajema široko paleto poslovnih modelov. Ta vodnik se v skladu s pristojnostmi ECB nanaša izključno na bančne poslovne modele, pri katerih priprava in ponujanje bančnih produktov in storitev temelji na tehnološko podprtih inovacijah. Cilj ECB je inovativnim tržnim udeležencem omogočiti, da pozitivno prispevajo k finančnemu sektorju, kar skuša doseči tako, da v skladu z mandatom, da ohranja varnost in trdnost evropskega bančnega sistema, vzdržuje ustrezne bonitetne standarde v bankah z novo pridobljeno licenco.

Usmeritve ECB, ki veljajo za izdajo dovoljenja vsaki banki znotraj enotnega mehanizma nadzora (EMN), kakor so predstavljene v Vodniku za ocenjevanje prošelj za pridobitev licence, veljajo tudi za izdajo dovoljenja finteh bankam. Vloga ECB je zagotoviti, da imajo finteh banke ustrezno dovoljenje ter da so vzpostavile okvir za obvladovanje tveganj, s katerim predvidevajo, razumejo in se odzivajo na tveganja, ki izhajajo iz njihovega področja poslovanja. Podobno se morajo finteh banke zaradi zagotavljanja enakih konkurenčnih pogojev držati istih standardov kot druge banke.

Namen tega vodnika je zagotoviti večjo transparentnost potencialnim finteh prosilcem ter s tem izboljšati razumevanje postopkov in kriterijev, ki jih ECB uporablja pri ocenjevanju prošelj za pridobitev licence. Namen transparentnosti je tudi olajšati postopek pridobivanja licence. Hkrati je ta vodnik nevtralen do tehnologije, saj finteh bank kot tržnih udeležencev niti ne spodbuja niti jih ne odvrča od vstopa na trg v primerjavi z bankami, ki imajo drugo vrsto poslovnega modela.

---

¹ Uredba (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja ter o spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 (UL L 176, 27.6.2013, str. 1).

1 Uvod

1.1 Ozadje vodnika

EMN sestavljajo ECB in pristojni nacionalni organi sodelujočih držav. ECB izvaja pregled nad evropskim bančnim nadzorom tako, da:

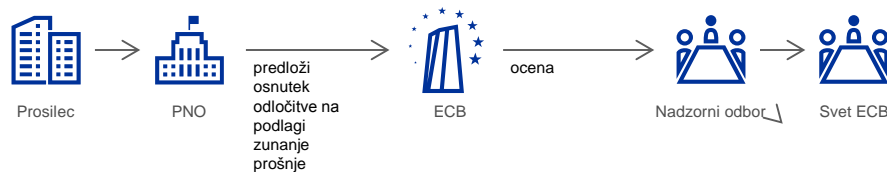
- uvaja skupen pristop pri vsakodnevnemu nadzoru;
- izvaja poenotene nadzorne in korektivne ukrepe;
- skrbi za dosledno izvajanje predpisov in nadzornih politik.

ECB ima pristojnost, da odobri bančno licenco vsem bankam, ki bi želele poslovati v euroobmočju, kamor sodijo tudi finteht banke.

V okviru EMN tako ECB kot tudi pristojni nacionalni organi skupaj ocenjujejo odobritev in razširitev bančne licence. Vstopna točka za vse prošnje je pristojni nacionalni organ države, kjer bo banka ustanovljena. ECB in pristojni nacionalni organi tesno sodelujejo med celotnim postopkom ocenjevanja, ECB pa sprejme končno odločitev.²

Slika 1

Postopek izdaje dovoljenja

1.2 Kaj je finteht banka?

Če želimo opredeliti finteht banko, je koristno, da najprej razumemo sam koncept. Odbor za finančno stabilnost (FSB) opredeljuje finteht področje kot tehnološko podprte inovacije v sektorju finančnih storitev, ki lahko privedejo do novih poslovnih modelov, aplikacij, postopkov ali produktov s pomembnim vplivom na zagotavljanje finančnih storitev.³

ECB je sprejela opredelitev finteht banke, da bi določila, katere banke sodijo na področje tega vodnika. Vključena je pravna opredelitev banke kot kreditne institucije

² Več podrobnosti je v razdelku 6 v Vodniku za ocenjevanje prošenj za pridobitev licence, ki je na voljo na spletnem mestu ECB o bančnem nadzoru.

³ Glej FSB, »Financial Stability Implications from FinTech«, str. 7, junij 2017 (<http://www.fsb.org/wp-content/uploads/R270617.pdf>).

v smislu uredbe o kapitalskih zahtevah,⁴ upoštevana pa je tudi opredelitev »finteh institucije« s strani FSB.

Opredelitev finteh banke s strani ECB:

Finteh banka ima »poslovni model, pri katerem priprava in ponujanje bančnih produktov in storitev temelji na tehnološko podprtih inovacijah«.

Za namene tega vodnika je finteh banka opredeljena kot tista, ki ima »poslovni model, pri katerem priprava in ponujanje bančnih produktov in storitev temelji na tehnološko podprtih inovacijah«. Glede na raznolikost institucij in tehnologij v državah, ki sodelujejo v EMN, ta široka opredelitev zajema različne dejavnosti kreditnih institucij v različnih jurisdikcijah. Opredelitev zajema:

- obstoječe banke, ki se spreminjajo in vključujejo tehnološke inovacije tako, da interno razvijajo finteh rešitve, prevzemajo finteh podjetja ali z njimi sklepajo strateška partnerstva (preko »prisvajanja« produktov in storitev, zunanjega izvajanja itd.);
- finteh banke, ki so novi tržni udeleženci ter uvajajo tehnološke inovacije, da bi preko celotne vrednostne verige tekmovali s tradicionalnimi bankami, kakor tudi obstoječe ponudnike finančnih storitev (npr. plačilne institucije, investicijska podjetja, institucije za izdajo elektronskega denarja itd.), ki svoj obseg poslovanja širijo na bančne dejavnosti, zato so obravnavani kot novi tekmeči na trgu in potrebujejo bančno licenco.

1.3 Ocenjevanje prošelj finteh bank za pridobitev licence

Namen tega vodnika je uvesti konsistenten pristop k ocenjevanju prošelj za pridobitev licence za nove finteh banke in za ustanovitev specializiranih podrejenih družb obstoječih kreditnih institucij (pomembnih in manj pomembnih⁵), ki uvajajo finteh poslovni model. To je v skladu s ciljem zagotoviti, da se finteh banke z vidika zahtev za izdajo dovoljenja držijo istih standardov kot vse druge vrste kreditnih institucij.

Vodnik je junija 2017 odobril Nadzorni odbor ECB.

Vodnik upošteva usmeritve, ki jih je Nadzorni odbor odobril do konca junija 2017, nanaša pa se na nadzorna vprašanja, ki so še posebno pomembna za finteh prosilce. Ta ne veljajo izključno za finteh banke, ampak so enako relevantna tudi za ocenjevanje bank z bolj tradicionalnim poslovnim modelom. Poleg tega so bile omenjene usmeritve sprejete brez poseganja v nacionalne pravne zahteve in zahteve EU ter tehnične standarde Evropskega bančnega organa (EBA). Revidirale se bodo v skladu z razvojem nadzorniških praks v EMN na področju dovoljenj ter v skladu z mednarodnimi in evropskimi regulativnimi dogajanjmi in novimi tolmačenji direktive o kapitalskih zahtevah IV (CRD IV),⁶ ki jih bo na primer predstavilo Sodišče

⁴ Člen 4(1) Uredbe (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta EU z dne 26. junija 2013 o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja opredeljuje kreditno institucijo kot »družbo, katere dejavnost je sprejemanje vlog ali drugih vračljivih sredstev od javnosti in dajanje kreditov za svoj račun«.

⁵ Informacije o razvrstitvi institucij na pomembne in manj pomembne so v členu 6(4) Uredbe Sveta (EU) št. 1024/2013 o prenosu posebnih nalog, ki se nanašajo na politike bonitetnega nadzora kreditnih institucij, na Evropsko centralno banko.

⁶ Direktiva 2013/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o dostopu do dejavnosti kreditnih institucij in bonitetnem nadzoru kreditnih institucij in investicijskih podjetij, spremembi Direktive 2002/87/ES in razveljavitvi direktiv 2006/48/ES in 2006/49/ES (UL L 176, 27. 6. 2013, str. 338).

Evropske unije. Ta vodnik je treba brati v povezavi s splošnimi vodniki ECB, ki se nanašajo na ocenjevanje prošelj za pridobitev licence ter ocenjevanje sposobnosti in primernosti.⁷

V tem kontekstu splošni kriteriji, ocenjeni v postopku izdaje dovoljenja, med drugim vključujejo naslednja področja:

1. upravljavsko strukturo (primernost članov upravljalnega organa in primernost delničarjev);
2. notranjo organizacijo (upravljanje tveganj, spoštovanje predpisov in revizijski okvir);
3. poslovni načrt;⁸
4. kapital, likvidnost in solventnost.

---

⁷ Glej Vodnik za ocenjevanje prošelj za pridobitev licence in Vodnik za ocenjevanje sposobnosti in primernosti, ki sta na voljo na spletnem mestu ECB.

⁸ Nadaljnje javno posvetovanje o Vodniku za ocenjevanje prošelj za pridobitev licence bo obsegalo ocenjevalne kriterije na področju poslovnega načrta in kapitala bank. Ta vodnik pokriva vprašanja, relevantna za finteh banke, v sklopu štirih ocenjevalnih kriterijev, ki so v skladu s kriteriji splošnega pravnega okvira in prihodnjih dopolnitev Vodnika za ocenjevanje prošelj za pridobitev licence.

2 Primernost članov upravljalnega organa

Kar zadeva primernost upravljalnega organa, morajo finteh banke izpolnjevati popolnoma enake splošne kriterije kot vse druge banke. Tako morajo imeti člani upravljalnega organa zadostno znanje, veščine in izkušnje za opravljanje svoje funkcije. To vključuje zadostno znanje, veščine ter praktične in teoretične izkušnje na področju bančništva oziroma finančnih storitev.⁹

Ker imajo finteh banke tehnološko usmerjen poslovni model, so tehnično znanje, veščine in izkušnje enako nujni kot zadostno bančno znanje, veščine in izkušnje, ki članom upravljalnega organa omogočajo, da opravljajo svoje naloge.

Okvir 1

Ocenjevanje primernosti članov upravljalnega organa

ECB in pristojni nacionalni organi bodo ocenili poklicne izkušnje, kvalifikacije in veščine oseb, ki vodijo poslovanje finteh banke.

- **Računalniške kompetence članov upravljalnega organa**

Glede na specifično naravo finteh banke ter pomen tehnologije za njeno poslovanje morajo imeti člani upravljalnega organa – tako v funkciji upravljanja (izvršni direktorji) kot tudi v nadzorni funkciji (neizvršni direktorji) – ustrezno strokovno znanje in praktične izkušnje, da lahko razumejo tveganja, ki jih prinaša poslovni model, in tako opravljajo svojo funkcijo. Zaradi poudarka na tehnologiji morajo finteh banke razmisliti o imenovanju direktorja informatike za člana uprave.

- **Sposobnost in primernost članov upravljalnega organa**¹⁰

Ocenjeno bo znanje in izkušnje članov upravljalnega organa na področju bančništva oziroma finančnih storitev. Eden od dejavnikov, ki bo določal, kakšna raven znanja in izkušenj je potrebna, bo kompleksnost poslovnega modela.

---

⁹ Glej razdelek 5.3 v Vodniku za ocenjevanje prošenj za pridobitev licence.

¹⁰ Glej Vodnik za ocenjevanje sposobnosti in primernosti, ki je na voljo na spletnem mestu ECB o bančnem nadzoru.

3 Primernost delničarjev

V okviru postopka izdaje dovoljenja so delničarji ocenjeni z enakimi kriteriji, kot se uporabljajo za ocenjevanje pridobitelja kvalificiranega deleža v obstoječi kreditni instituciji.¹¹ Pri finteh bankah so v strukturi delničarjev ustanovitelji in različni ponudniki tveganega kapitala. V nekaterih primerih je glavni delničar finteh banke »poslovni inkubator«. ¹² Ker subjekti potrebujejo financiranje za rast, so investitorji med postopkom izdaje dovoljenja pogostokrat ponudniki »semenskega kapitala«, ¹³ njihovi deleži pa se lahko s prihodom novih investitorjev v kasnejši fazi zmanjšajo. Takšni prihodnji investitorji v času pridobitve dovoljenja ponavadi niso znani. V nekaterih primerih pa je med postopkom izdaje dovoljenja kljub temu očitno, da obstoječi delničarji dolgoročno ne bodo ohranili svojih deležev v instituciji.

Poleg tega finteh banke na začetku poslovanja največkrat nimajo veliko možnosti, da bi se za financiranje obrnile na kapitalski trg (preko prve javne prodaje). Upravljalni organ bo zato osredotočen na iskanje virov financiranja.

Delničarji morajo imeti upravljavske in strokovne kompetence na področju finančnih dejavnosti, vključno s finančnimi storitvami.

Poleg tega bi morala biti finančna trdnost delničarjev zadosti velika, da se zagotovi preudarno in skrbno delovanje finteh banke v začetnem obdobju (običajno tri leta).

Okvir 2

Ocenjevanje primernosti delničarjev

- **Ugled delničarjev**

Ob upoštevanju načela sorazmernosti bodo ECB in pristojni nacionalni organi ocenjevali ugled delničarjev ¹⁴ (z vidika integritete in strokovne usposobljenosti), upoštevajoč stopnjo vpliva, ki ga namerava vsak delničar imeti na finteh banko. V tej oceni se bo poleg tega upoštevalo, ali je vzpostavljena dobra struktura korporativnega upravljanja (npr. neodvisni neizvršni člani uprave). Če ima delničar dokazane izkušnje z investiranjem in upravljanjem portfeljev, se bodo upoštevale tudi pretekle izkušnje.

¹¹ Glej razdelek 5.4 v Vodniku za ocenjevanje prošenj za pridobitev licence.

¹² Izraz »poslovni inkubator« se nanaša na kombinacijo podjetniškega razvoja, infrastrukture in kadrov z namenom negovati nova in majhna podjetja tako, da jim pomaga preživeti in rasti v začetnih fazah razvoja, ko so verjetno bolj ranljiva in se soočajo s težavami.

¹³ Semenski kapital je ustanovitveni kapital na začetku poslovanja podjetja, s katerim se pokrijejo začetni stroški poslovanja in privabljajo ponudniki tveganega kapitala. Pogostokrat se zagotavlja iz osebnega premoženja ustanoviteljev.

¹⁴ To velja bodisi za delničarje, ki imajo več kot 10% kapitala in glasovalnih pravic, bodisi za 20 največjih delničarjev, če je več manjših delničarjev brez kvalificiranega deleža. Glej člen 14(1) Direktive 2013/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o dostopu do dejavnosti kreditnih institucij in bonitetnem nadzoru kreditnih institucij in investicijskih podjetij, spremembi Direktive 2002/87/ES in razveljavitvi direktiv 2006/48/ES in 2006/49/ES (UL L 176, 27. 6. 2013, str. 338).

- **Finančna trdnost delničarjev**

ECB in pristojni nacionalni organi bodo finančno trdnost delničarjev ocenjevali glede na potrebe finteh banke po financiranju. Kot del postopka izdaje dovoljenja morajo delničarji dati izjavo o svojih načrtih glede zagotavljanja podpore finteh banki povrh potrebnega začetnega kapitala, kot je bil ocenjen v postopku izdaje dovoljenja, če bi bilo to potrebno. Njihova pripravljenost in sposobnost za to temelji na obstoječih finančnih virih ali predvidljivih prihodkih od poslovne dejavnosti ter na kontaktih, ki jim lahko omogočijo pridobitev dodatnih virov financiranja. Če poslovni načrt finteh banke predpostavlja stopnje rasti, ki jih je mogoče doseči samo z dodatnim financiranjem, ki presega zaveze in vire sedanjih delničarjev, mora bit v poslovnem načrtu opisan pristop, ki se bo uporabil za zbiranje dodatnih sredstev.

---

4 Organizacijska struktura

4.1 Odobravanje kreditnega tveganja in upravljalvska struktura

Finteh banke, ki poslujejo na razvitih trgih, pri preverjanju zmožnosti komitentov, da odplačajo kredit, pogostokrat uporabljajo standardne pristope ter običajno ocenjujejo tri dejavnike:

- identiteto – zaradi preprečevanja goljufij;
- zmožnost odplačevanja – na podlagi dohodkov in trenutnega dolžniškega bremena;
- pripravljenost za odplačevanje – običajno na podlagi kreditne zgodovine.

Nekatere od teh informacij, zlasti kreditna zgodovina stranke (kako uspešna je bila stranka v preteklosti pri odplačevanju kreditov), običajno niso na voljo v začetnih fazah poslovanja, zato ne morejo vzpostaviti notranjega modela kreditnega točkovanja. Finteh banke zato ponavadi uporabljajo zunanje storitve kreditnega točkovanja oziroma uporabljajo alternativne vire podatkov in alternativne metodologije za kreditno točkovanje.

Prosilci morajo imeti jasen in utečen postopek odobravanja posojil ter postopek spreminjanja, obnavljanja in refinanciranja obstoječih posojil. Vzpostaviti morajo tudi postopek, s katerim pokažejo, katere podatke uporabljajo pri dajanju posojil ter kako zagotavljajo kakovost podatkov. Ti postopki morajo biti ustrezno dokumentirani in redno revidirani. To velja tudi za ocenjevanje primernosti ter vrednotenje in izvršljivost premoženja, zastavljenega kot zavarovanje, kakor tudi za razvrščanje slabih posojil in njihovo upravljanje.

Finteh banke so ponavadi bolj mednarodno usmerjene kot tradicionalne banke, zato verjetno pomemben del njihovega poslovanja poteka zunaj države, v kateri so predložile prošnjo za pridobitev licence. Zaradi tega je možno, da bodo potrebni specifični postopki kreditnega točkovanja za vsako državo posebej.

Okvir 3

Ocenjevanje kreditnega točkovanja in upravljalvske strukture

Pri ocenjevanju prošnje finteh banke za pridobitev licence bodo ECB in pristojni nacionalni organi upoštevali naslednje vidike dajanja kreditov, notranjega upravljanja ter metodologij in podatkov za kreditno točkovanje

- **Struktura upravljanja in postopek odločanja o kreditih**

- (a) ECB in pristojni nacionalni organi lahko presodijo, da bo po izdaji bančne licence opravljena še dodatna ocena. Preden banka začne dajati kredite, bo morda treba preveriti nekatere vidike, na primer postopek dajanja kreditov.
- (b) ECB in pristojni nacionalni organi bodo preverili prosilčev interni postopek za ocenjevanje posojil, s katerim morajo biti določene minimalne obvezne informacije, na katerih bo temeljila analiza. V nadzorni oceni bo upoštevano, kako prosilec preverja dohodke komitentov ter kakšne sisteme (npr. register bonitetnih agencij) in podatke (npr. evidence o kreditni zgodovini in raven neto zadolženosti komitentov na podlagi podatkov o komitentu ali o primerljivi skupini komitentov) uporablja za pridobivanje kreditnih točk.
- (c) ECB in pristojni nacionalni organi bodo ocenili, kako bodo te informacije služile kot podlaga za bonitetne ocene, dodeljene posojilom, ki jih je odobrila finteh banka. Ker je točnost in ustreznost takšnih informacij za banko ključna, mora biti njen upravljalni organ sposoben ustrezno presoditi primernost postopka dajanja kreditov finteh banke od začetka do konca.

- **Kreditno točkovanje**

- (a) ECB in pristojni nacionalni organi bodo ocenili izvedljivost prosilčevega modela kreditnega točkovanja, ki lahko temelji na več pristopih, od oblikovanja notranjega modela kreditnega točkovanja do uporabe lastnih podatkov za potrditev veljavnosti kreditnih točk, pridobljenih od zunanjih ponudnikov. Poleg tega bodo ocenili tudi, kako bo rast obsega poslovanja usklajena s sorazmernimi izboljšavami modela kreditnega točkovanja in celotnega procesa upravljanja tveganj.
- (b) ECB in pristojni nacionalni organi bodo ocenili dokumentacijo o modelu kreditnega točkovanja in kako dobro ga razumejo zaposleni povsod v banki, vključno z vodstvenim kadrom in zaposlenimi, ki delajo na področju odobravanja kreditov in presoje kreditne sposobnosti.
- (c) Če namerava finteh banka poslovati v več državah, bo verjetno potrebovala specifične postopke kreditnega točkovanja za vsako državo posebej zaradi razlik v razpoložljivosti podatkov – na primer davčni predpisi in davčne napovedi se med državami lahko razlikujejo. Te posebnosti bo treba upoštevati, da se zagotovi učinkovitost modela kreditnega točkovanja, in bodo proučene v okviru nadzorne ocene.
- (d) ECB in pristojni nacionalni organi bodo ob upoštevanju načela sorazmernosti in ob uporabi tveganju prilagojenega pristopa ocenili ustreznost načrtovanja virov s strani finteh prosilcev, vključno s številom zaposlenih, ki sodelujejo pri razvoju in vzdrževanju notranjih modelov kreditnega točkovanja.

- **Alternativne metode in podatki za kreditno točkovanje**¹⁵

- (a) Kadar se uporabljajo alternativni viri podatkov in metodologije za kreditno točkovanje, bodo ECB in pristojni nacionalni organi ocenili, ali njihovo uporabo podpirata sorazmerno upravljanje tveganj in nujna kapitalna varovanja.
  - (b) Če finteh banka uporablja kreditne točke, ki jih je pridobila od zunanjega ponudnika (zunanje izvajanje kreditnega točkovanja), in zunanji ponudnik za izdelavo preglednice kreditnih točk uporablja alternativne vire podatkov, bodo ECB in pristojni nacionalni organi ocenili ustreznost obvladovanja tveganj v finteh banki. Med drugim bodo upoštevali, ali se tveganja, povezana z uporabo zunanjih izvajalcev, ustrezno upravljajo ter ali so postopek kreditnega točkovanja in viri podatkov ustrezno dokumentirani in jih razumejo zaposleni povsod v banki. Poleg tega bodo ocenjevali tudi zmožnost prisilca, da uveljavlja pogodbene pravice, ki tako finteh banki kot tudi nadzornikom dovoljujejo, da revidirajo kreditno točkovanje, ki je bilo oddano zunanjim izvajalcem.
-

4.2 IT-tveganja

Finteh banka ima poslovni model, ki je v osnovi tehnološko usmerjen, tehnologijo pa lahko uporablja že v zgodnji fazi razvoja. Prosilci morajo kot ključni sestavni del poslovnega modela zagotoviti, da imajo za tveganja vzpostavljene posebne kontrole. Dve od najpogostejših področij IT-tveganj,¹⁶ kot je opredeljeno v okviru EMN, sta kibernetsko tveganje, denimo možnost kibernetskega kriminala, in povečana uporaba zunanjega izvajanja, vključno z računalništvom v oblaku.

Povečana ranljivost za kibernetske napade je posledica vključenosti širokega nabora deležnikov. Ker finteh banke navadno več del oddajajo zunanjim izvajalcem, kar vključuje izmenjavo podatkov med širšim krogom udeležencev, se poveča ranljivost banke za kibernetske napade. Kibernetski napadi lahko povzročijo motnjo storitev, izgubo podatkov o strankah, goljufive finančne transakcije in izpade sistemov.

Okvir 4

Ocenjevanje IT-tveganj

- **Zaščitni ukrepi proti kibernetskim napadom**

Za zmanjšanje vpliva kibernetskega tveganja bodo ECB in pristojni nacionalni organi ocenili zaščitne ukrepe, ki jih bo izvajala finteh banka in med drugim lahko vključujejo naslednje.

---

¹⁵ Pri teh metodah se uporabljajo modeli osnovnih analitičnih podatkov in alternativni viri podatkov, na primer plačila računov za zdravniško oskrbo in profili na družbenih omrežjih, zato se razlikujejo od standardnih modelov kreditnega točkovanja, pri katerih se kot vhodni podatki uporabljata le kreditna zgodovina in zadolženost.

¹⁶ Tveganje v zvezi z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo (IKT), kot ga je opredelil EBA, se nanaša na tveganje, da sta lahko delovanje in razpoložljivost sistemov in podatkov IKT prizadeta ter ni mogoče pravočasno obnoviti storitev institucije zaradi odpovedi komponent strojne ali programske opreme IKT ter pomanjkljivosti pri upravljanju sistema IKT.

- (a) Glede na profil tveganosti banke lahko nadzorniki po izdaji licence presodijo, da so potrebne dodatne ocene. Ob izdaji dovoljenja se na primer lahko predvidi pregled na kraju samem, da se oceni, ali je računalniška infrastruktura vzpostavljena tako, kot je opisano v prošnji. Ali je takšen pregled na kraju samem potreben, se bo odločalo od primera do primera.
  - (b) Specializirani zaposleni in okvir notranjega upravljanja tveganj, ki upravljalnemu organu omogočajo, da razvije strategijo in postopke za spremljanje, hitro zaznavanje in odzivanje na kibernetске incidente.
  - (c) Ureditev, ki zagotavlja neprekinjeno poslovanje in vzdržnost, vključno s tem, kakšna nadomestila pripadajo komitentom, če so žrtve kibernetiskega napada (npr. kršitve varnosti podatkov).
  - (d) Podrobnosti o zaščitnih ukrepih, ki se bodo izvajali, da se zagotovi velika razpoložljivost računalniških sistemov in omrežij.
-

4.3 Zunanje izvajanje, vključno s storitvami v oblaku

Finteh banke navadno v večji meri uporabljajo zunanje izvajalce in storitve v oblaku.¹⁷ Prosilci morajo zagotoviti, da z nadzorniki lahko uveljavljajo pogodbene pravice za revidiranje dejavnosti, ki so oddane zunanjim izvajalcem. Razmisliti morajo tudi o oceni odvisnosti od ponudnikov, predvsem kar zadeva ranljivosti zaradi pogodbenih klavzul o vezanosti na določenega ponudnika, ki lahko predstavljajo tveganje, povezano z neprekinjenim poslovanjem.

Okvir 5

Ocenjevanje zunanjega izvajanja

- **Zunanje izvajanje**

Če je finteh prosilec sklenil dogovor o zunanjem izvajanju, bodo ECB in pristojni nacionalni organi upoštevali:

- (a) Ali je prosilec na ustrezen način skrbno preveril ponudnika storitev, da bi ocenil tveganja, povezana z dogovori o zunanjem izvajanju. Preverjanje lahko izvede tudi neodvisna tretja oseba.
- (b) Ali je prosilec ustrezno upošteval dejavnike, kot so finančno stanje ponudnika storitev, njegov položaj na trgu, kakovost in menjavanje vodstvenega kadra in zaposlenih ter sposobnost, da upravlja neprekinjeno poslovanje in pripravlja natančna ter pravočasna poslovna poročila.

---

¹⁷ Izraz »računalništvo v oblaku« se nanaša na storitve, ki omogočajo dostop do nabora računalniških virov, na primer omrežij, strežnikov in druge infrastrukture pa tudi pomnilnikov in aplikacij.

- **Zunanje izvajanje storitev v oblaku**

V nadzorni oceni zunanjega izvajanja storitev v oblaku se upošteva, ali je prosilec pri izbiri ponudnika namenil dovolj pozornosti naslednjim vidikom:

- (a) Celovito ocenjevanje narave, obsega in kompleksnosti pogodbenega dogovora o storitvah v oblaku in tehničnih nastavitvah. Zajemati mora oceno vlog in pristojnosti ponudnika storitev v oblaku, vključno z obveznostjo, da sodeluje in izvaja kontrole, ter oceno, ali ima na voljo ustrezno interno strokovno znanje in vire za zmanjšanje tveganja v zvezi z računalništvom v oblaku.
  - (b) Raven odvisnosti od ponudnikov storitev v oblaku in zmožnost banke, da zmanjša odvisnost od enega samega ponudnika storitev v oblaku, glede na potencialne stroške iskanja več ponudnikov storitev v oblaku.
  - (c) Skladnost ponudnika storitev v oblaku s pravnimi in regulativnimi zahtevami.
  - (d) Ukrepi, ki jih bo ponudnik storitev v oblaku izvedel v primeru odpovedi sistemov, da bo še naprej lahko nudil podporo prosilcu. Poleg tega mora prosilec oceniti tudi tveganje, ki ga prinaša pogodbeni dogovor o storitvah v oblaku, s čimer bo pridobil informacije o skupni izpostavljenosti tveganju v zvezi s ponudnikom storitev in o vplivu, ki ga bodo imele nanj okvare, pomanjkljivosti ali neopravljanje dejavnosti s strani ponudnika storitev v oblaku.
  - (e) Raven zaščite za osebne in zaupne podatke, kot je vzpostavljena v dogovoru o ravni storitev.
-

4.4 Upravljanje podatkov

Tveganje v zvezi s podatki lahko nastane v primeru nepooblaščenega spreminjanja ali izgube občutljivih informacij oziroma motnje storitev. Z zanesljivim upravljanjem informacijske varnosti se bo povečala sposobnost prosilcev, da upravljajo kibernetско tveganje, s čimer bodo okrepili svojo kibernetско odpornost. Finteh prosilci morajo zagotoviti, da so informacije zaščitene pred razkritjem nepooblaščenim uporabnikom (zaupnost podatkov), pred neprimernim spreminjanjem (neokrnjenost podatkov) in pred nedostopnostjo, kadar so informacije potrebne (razpoložljivost podatkov).

Okvir 6

Ocenjevanje upravljanja podatkov

- **Upravljanje in varnost podatkov**

ECB in pristojni nacionalni organi bodo pri ocenjevanju prosilčevega okvira upravljanja in varnosti podatkov proučili, ali je prosilec ustrezno upošteval naslednje vidike:

- (a) Ustreznost strukture upravljanja in organizacijskega okvira, ki mora omogočati celovito upravljanje IT-tveganj, s posebnim poudarkom na operativnih tveganjih (vključno z zaupnostjo, varnostjo in neokrnjenostjo podatkov).

- (b) Vrste izboljšanih tehnik informacijske varnosti, ki jih je treba upoštevati, in ali so sorazmerne s tveganji poslovne dejavnosti. Primeri takšnih tehnik so mikrosegmentacija IT-sistemov, uporaba načela »obrambe v globino« pri oblikovanju IT-storitev, upravljanje pravic dostopa na ravni sistemov in podatkov, strogo preverjanje pristnosti uporabnikov in komitentov ter šifriranje kanalov in podatkov v primeru občutljivih informacij.
-

5 Poslovni načrt

Glede na to, da fintež banke uporabljajo razmeroma nove tehnologije in so šele pred kratkim vstopile na trg, so za te vrste institucij na voljo le omejeni pretekli podatki, referenčne vrednosti in izkušnje.

Običajno obstaja večja negotovost glede poslovnih napovedi fintež banke in posledičnih kapitalskih zahtev. V primerjavi s tradicionalnimi bankami je velikokrat manj jasno, kako se bo razvijalo poslovanje, saj je težje napovedati število komitentov, raven prodaje itn. Težje je predvideti tudi prihodnjo raven zunanjega financiranja. Poleg tega lahko inovativna narava fintež banke predstavlja neznana tveganja za poslovni načrt.

Fintež prosilcem priporočamo, da pripravijo izstopni načrt, ki ga bodo morali predstaviti nadzornikom le, če ga bodo ti izrecno zahtevali na podlagi posebnosti poslovnega modela.¹⁸ Namen izstopnega načrta je določiti, kako fintež prosilec lahko na lastno pobudo preneha poslovati na nadzorovan in solventen način, ne da bi škodoval potrošnikom, povzročil motnje finančnega sistema ali potreboval regulativni poseg.

Okvir 7

Ocenjevanje poslovnega načrta

- **Izvedbena tveganja, ki izhajajo iz poslovnega modela**

ECB in pristojni nacionalni organi bodo ocenili, ali prosilec lahko dokaže, da vzdržuje rezerve zadostnega kapitala za kritje izgub ob zagonu v prvih treh letih poslovanja in po potrebi stroške, povezane z morebitno izvršitvijo izstopnega načrta (glej spodaj – Izstopni načrt). V poslovnem načrtu morajo biti natančno opisane predvidene izgube ob zagonu v prvih treh letih poslovanja, vanj pa morajo biti vključene tudi finančne napovedi za obdobje do praga donosnosti.

- **Izstopni načrt**

Pri ocenjevanju izstopnega načrta¹⁹ bodo ECB in pristojni nacionalni organi upoštevali naslednje vidike:

- (a) Ali kapital fintež kreditne institucije krije stroške, ki so potrebni za poslovanje fintež banke za obdobje treh let in po potrebi za prenehanje poslovanja in zaprtje banke, ne da bi to povzročilo izgube za imetnike vlog.

---

¹⁸ Uporaba izstopnega načrta je predvidena v dokumentu, ki bo pripravljen po javnem posvetovanju o Vodniku za ocenjevanje prošelj za pridobitev licence in bo obsegal ocenjevalne kriterije na področju poslovnega načrta in kapitala. Ta vodnik zajema vsa vprašanja, ki so relevantna za fintež banke v skladu s kriteriji splošnega pravnega okvira in prihodnjih dopolnitev Vodnika za ocenjevanje prošelj za pridobitev licence.

¹⁹ Izstopni načrt se razlikuje od načrta sanacije in načrta za reševanje. Izstopni načrt oblikuje banka sama in z njim zagotovi nadzorovano prenehanje poslovanja, ne da bi s tem povzročila motnje ali izgube za imetnike vlog. Po drugi strani pa načrt za reševanje pripravi organ za reševanje, da bi banka prenehala poslovati, medtem ko načrt sanacije določa orodja, ki jih banka lahko uporabi, da okreva po krizi.

- (b) Ali izstopni načrt, če je potreben, vsebuje sprožilce za aktivacijo izstopnega načrta, ki temeljijo na naravi poslovnega modela. Kvantitativna merila (npr. kapital, likvidnost in dobičkonosnost) morajo prispevati k jasnemu razumevanju tega, kdaj je dosežena točka sprožitve, na kateri se pristojnemu nacionalnemu organu pošlje uradno obvestilo.
  - (c) ECB in pristojni nacionalni organi bodo eno leto po izdaji licence banki razmislili o izvedbi nadaljnjega inšpekcijskega pregleda, da bi ocenili, ali je poslovanje vzpostavljeno v skladu s poslovnim načrtom (vključno z oceno tega, ali bo banka kmalu sprožila izstopni načrt).
-

6 Kapital, likvidnost in solventnost

Nadzorniki bodo v okviru ocene kapitala, likvidnosti in solventnosti upoštevali naslednje vidike:

6.1 Ustanovni kapital

Faza zagona finteh banke lahko predstavlja večje tveganje finančnih izgub, ki lahko postopno zmanjšajo obseg razpoložljivega kapitala. Spodnja scenarija sta dva primera (od več) situacij, v katerih je lahko povrh minimalnih zahtev potreben še dodaten kapital:

- Nova finteh banka vstopi na razvit trg, na katerem posluje več tržnih udeležencev in uveljavljene blagovne znamke. Poslovni načrt finteh banke v fazi zagona zato lahko vključuje agresivno strategijo določanja cen, da bi pridobila tržni delež, denimo s ponudbo visokih obrestnih mer za pridobitev vlog, zaradi česar bo potrebovala dodaten kapital, da bo sledila napovedani rasti obsega posojil.
- Ko finteh banka bolje spozna svoje poslovno okolje, je bolj verjetno, da bo spremenila poslovni model, da se bo odzvala na potrebe trga in tako ohranila dobičkonosnost v segmentu, ki je pogosto nišen. S prehodom na spremenjen poslovni model se lahko precej spremenijo posebna tveganja, s katerimi se sooča banka. Za preprečevanje nepričakovanih izgub bo treba ta tveganja ustrezno opredeliti in jih spremljati.

6.2 Likvidnost

V fazi zagona se finteh banka lahko sooči s povečanim likvidnostnim tveganjem, kot denimo v spodnjih primerih:

- Imetniki vlog v spletnih bankah so lahko občutljivi na cene, zato bodo bolj verjetno dvignili vloge in izbrali konkurenčno banko, ki plačuje višje obrestne mere. Obstaja tveganje, da so spletni depoziti, ki jih sprejemajo finteh banke, bolj volatilni in manj »lepljivi« kot tradicionalne bančne vloge.²⁰
- Če se finteh banka zanaša predvsem na medbančno financiranje, lahko pomanjkanje dobičkonosnosti zlasti v začetnem obdobju vpliva na ceno refinanciranja.

²⁰ Izraz »lepljive vloge« se nanaša na odpornost vlog proti odlivom po stresnih dogodkih, kot je bančna kriza ali kakšen drug zunanji dogodek v gospodarstvu.

Kratice

EBA	Evropski bančni organ
ECB	Evropska centralna banka
EMN	enotni mehanizem nadzora
FSB	Odbor za finančno stabilnost
PNO	pristojni nacionalni organ

© Evropska centralna banka, 2017

Poštni naslov   60640 Frankfurt na Majni, Nemčija
Telefon   +49 69 1344 0
Spletno mesto   www.bankingsupervision.europa.eu

Vse pravice so pridržane. Razmnoževanje v izobraževalne in nekomercialne namene je dovoljeno pod pogojem, da je naveden vir.